

PLA D'ACCIÓ

**Per la millora i modernització dels
mecanismes de transparència i rendició
de comptes dels cossos policials a
l'Estat espanyol**

Integrants de la Mesa d'Expertes que han participat en l'elaboració del Pla d'acció (per ordre alfabètic):

María Nieves Arrese Iriondo, Anja Bienert, Daniel Canales Anzola, Jorge del Cura Antón, Aina Estarellas Roca, Cristina Fernández Bessa, Rocío Fraga Sáenz, Anaïs Franquesa Griso, Iñaki Lasagabaster Herrarte, Sara López Martín, David Martín Abánades, Ignacio Fernández Soto, Matthew McEvoy, Benito Morentín Campillo, Youssef M. Ouled, Laura Pego Otero, Pau Pérez Sales, Amadeu Recasens Brunet.

Amb el suport tècnic i coordinació dels equips d'Irídia - Centre per la Defensa dels Drets Humans (Siham Jéssica Korriche i Irene Urango Montilla) i de Novact (Serlinda Vigara Mas).

Correcció d'estil: Gemma Sastre Sancho

Amb l'impuls de:

Irídia **NOVACT**

Amb el suport de:

Aquesta publicació s'ha dut a terme amb el suport financer del Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030. El contingut de la present publicació és responsabilitat exclusiva de l'entitat subvencionada i no reflecteix necessàriament l'opinió del Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030.

Presentació

Els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de Nacions Unides comprometen els Estats a consolidar institucions públiques més sòlides, transparents i respectuoses amb els drets humans, garantint l'accés efectiu a la justícia de totes les persones (ODS 16). En les societats democràtiques i garants de drets, és necessari que la ciutadania compti amb les llibertats i condicions necessàries per a una vida digna, que li permetin exercir els seus drets en igualtat, al mateix temps que les institucions puguin desenvolupar les seves funcions de forma segura.

Davant d'aquest horitzó compartit, la rendició de comptes de les institucions públiques i, molt especialment, d'aquelles, les actuacions de les quals comprometen l'exercici i el gaudi de drets fonamentals, és una màxima que apel·la els Estats a adoptar mecanismes més moderns, dotats de majors recursos i independència, així com de procediments legals i disciplinaris molt més efectius i transparents. L'objectiu comú és garantir el més absolut respecte pels drets fonamentals, que les forces i cossos de seguretat (FCS), com a personal funcional encarregat de fer complir la llei, tenen el deure d'acatar i protegir.

En la seva tasca com a servidors públics, i en un marc de construcció de confiança ciutadana, els cossos policials tenen el deure d'informar, justificar i responsabilitzar-se de manera pública i periòdica de les seves actuacions, així com dels resultats obtinguts. Sota criteris d'eficiència, eficàcia, transparència i legalitat, les FCS poden, alhora, reconèixer reptes persistents, recollir lliçons apreses i incorporar les millores professionals necessàries, tal com succeeix en qualsevol altre àmbit de l'Administració.

A escala internacional, l'establiment de mecanismes de transparència i rendició de comptes es projecta com una qüestió cabdal en termes de democratització de l'Administració pública. Així li han fet saber a l'Estat espanyol importants organismes de drets humans a escala global i europea. Entre ells, destaquen el Comitè de Drets Humans i el Comitè contra la Tortura de Nacions Unides, el Relator Especial sobre execucions extrajudicials, sumàries o arbitràries, així com el Comitè Europeu per a la prevenció de la tortura i la comissionada per als Drets Humans del Consell d'Europa. De la mateixa manera, des de les comunitats autònomes s'ha promogut la creació de mecanismes de supervisió policial al País Basc i Navarra, amb competències per analitzar les actuacions realitzades pels cossos policials autonòmics i locals.

Els organismes internacionals coincideixen en el fet que, per garantir una rendició de comptes efectiva, és necessari un sistema integral de múltiples actors, que exerceixin contrapès i reforç mutu. Aquest sistema comprèn estructures internes de rendició de comptes dins del mateix cos policial (divisions d'affers interns); de rendició de comptes davant dels poders de l'Estat, en particular, del poder judicial; de rendició de comptes pública davant del conjunt de la ciutadania, i de rendició de comptes davant de mecanismes de supervisió externa.

Enfront d'aquest desafiament actual, i amb la voluntat de contribuir a la implementació de les recomanacions internacionals, el present Pla d'acció proposa a les administracions competents un full de ruta en política pública, amb recomanacions concretes en termes de transparència i rendició de comptes, respectant les competències entre comunitats autònomes i l'Estat.

La proposta parteix de la creació d'una mesa de treball integrada per persones expertes, amb àmplia experiència en la matèria i procedents de diferents territoris i camps de treball

(acadèmic, criminològic, policial, forense, jurídic, de drets humans, etc.). A partir d'una feina articulada, la present proposta recull **36 recomanacions**, distribuïdes en tres blocs temàtics: **1)** òrgan extern i independent de monitoratge i anàlisi de les actuacions del personal funcionari encarregat de fer complir la llei; **2)** mecanismes interns d'investigació i rendició de comptes de les FCS; i **3)** investigacions judicials i atenció a les persones afectades en el marc d'actuacions policials.

La seva finalitat és ampliar el marc de debat i promoure nous punts de trobada entre la institucionalitat i la societat civil, amb el fi d'avançar en les millores necessàries que garanteixin un ple respecte i compliment del dret internacional dels drets humans.

Foto: Luis Kav

BLOC 1

**Òrgan extern i independent
de monitoratge i anàlisi de
les actuacions del personal
funcionari encarregat de
fer complir la llei**

1

Que, en compliment de les recomanacions internacionals dirigides a l'Estat espanyol, el Congrés dels Diputats acordi la creació d'un mecanisme extern, públic i independent de monitoratge i anàlisi de les actuacions del personal funcionari encarregat de fer complir la llei.

2

El mecanisme ha de ser creat mitjançant una llei pròpia i ha de tenir autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària respecte a la institució policial i al Ministeri d'Interior, amb la finalitat de reforçar la legitimitat i confiança de la ciutadania en la neutralitat i objectivitat dels controls sobre l'activitat del personal funcionari encarregat de fer complir la llei. L'òrgan constituït ha de dependre i rendir comptes al Congrés dels Diputats i tenir capacitat de comunicar aquells temes que consideri d'interès, més enllà de la presentació d'un informe anual.

3

El mecanisme ha d'estar dotat de fons suficients per donar resposta de forma adequada al seu mandat, així com a totes les funcions reconegudes per llei. El pressupost ha de ser assignat pel poder legislatiu i fer-se públic.

4

El mecanisme ha de comptar amb personal especialitzat en drets humans, medicina forense, investigació de delictes, funció policial, estàndards internacionals sobre l'ús de la força i totes aquelles disciplines necessàries per al desenvolupament de la seva tasca amb rigor i independència. L'òrgan de govern ha d'estar format per una junta directiva col·legiada, els integrants de la qual han de ser escollits pel Congrés dels Diputats mitjançant un procés rigorós que garanteixi el màxim grau d'independència respecte de la influència de l'Executiu i de la Policia. El procediment

per la seva elecció ha de dur-se a terme mitjançant una crida pública de presentació de candidatures i la creació d'un comitè de selecció multidisciplinari, amb la participació de la societat civil i les institucions més rellevants de l'Estat, que faci una primera llista de persones candidates perquè el Congrés pugui dur a terme una elecció oportuna per majoria qualificada. La totalitat del procediment ha de ser públic, transparent i basat en els mèrits i aptituds. El president o presidenta s'ha d'escollir amb posterioritat per les persones que integren la junta directiva, el mandat de la qual serà de cinc anys.

5

El mecanisme ha de tenir suficient capacitat, independència i discrecionalitat per estudiar d'ofici qualsevol conducta o pràctica en què s'hagi produït o se sospiti que s'hagi produït, per part del personal funcionari encarregat de fer complir la llei en l'exercici de les seves funcions, un resultat de mort, lesions, tortura, atac a la integritat física i moral, agressió sexual, discriminació, ús excessiu de la força o alguna altra circumstància que el mateix mecanisme consideri d'interès. Quan el mecanisme valori que l'anàlisi d'un cas podria ser constitutiu de delictes o d'investigació penal, ho posarà en coneixement de l'autoritat judicial.

6

El mecanisme podrà rebre queixes i denúncies individuals, les quals tramitarà de forma facultativa, segons quedi establert al seu mandat i reglament. En els casos que així ho consideri, podrà remetre la denúncia a les respectives divisions d'affers interns i dur a terme una supervisió de la investigació. Els casos que no entrin dins del seu àmbit competencial i que no hagin sigut judicialitzats seran registrats i posats en coneixement del Defensor del Poble o de la institució que correspongui, quan així ho meriti la situació.

7

S'ha d'establir per llei l'obligació de les administracions i del personal funcionari encarregat de fer complir la llei de recollir tota la informació en els casos establerts en la cinquena recomanació i remetre-la al mecanisme de forma immediata i sense dilació. Així mateix, s'ha d'establir per llei l'obligació de les administracions i del personal funcionari encarregat de fer complir la llei de facilitar aquella informació i documentació que sigui sol·licitada per part del mecanisme. També se li haurà de facilitar l'accés a les instal·lacions, així com a les dades, documents, bases de dades, gravacions de vídeo i àudio necessaris, i tot tipus d'arxius. Tot el personal funcionari encarregat de fer complir la llei estarà obligat a col·laborar en la investigació, acudint a les citacions i proporcionant les dades i informació que resultin necessàries, sense perjudici del seu dret a la defensa, en el cas que hi hagi un procediment penal en contra seva. L'incompliment d'aquest deure ha de ser objecte de sanció per desobediència, ja sigui en l'ordre administratiu o penal, en funció de la seva gravetat. El mecanisme tindrà la potestat de comunicar el grau de compliment de les seves peticions, recomanacions i resolucions.

8

Si els fets analitzats pel mecanisme són objecte d'una investigació judicial en curs, ho posarà en coneixement de l'autoritat judicial competent. Si el mecanisme precisés l'accés a documentació administrativa relacionada amb el cas o la realització d'inspeccions in situ, el mecanisme sol·licitarà autorització judicial prèvia. En aquests casos, el mecanisme podrà analitzar de forma global l'actuació policial concreta i entregar un informe a l'autoritat judicial, amb el fi d'aportar una visió experta independent. Davant la falta de col·laboració a l'hora de proporcionar infor-

mació autoritzada judicialment, podrà demanar de l'autoritat judicial que requereixi a l'autoritat competent perquè li faciliti, amb les advertències oportunes, i als efectes que s'indiquen a l'apartat 7 (delicte de desobediència).

9

El mecanisme podrà dur a terme un estudi continu de la jurisprudència dels tribunals en aquesta matèria, inclosos el TEDH i el TJUE. Així mateix, podrà identificar bones pràctiques i propostes de millora en relació amb la investigació judicial d'un cas, que compti amb sentència ferma, així com extreure conclusions i recomanacions en relació amb l'exhaustivitat i eficàcia de les investigacions en els casos que estableixi el seu mandat, recollits al punt 5. En el marc d'un sistema integral de rendició de comptes, aquesta anàlisi ha de permetre avançar en la plena consecució dels estàndards internacionals.

10

El mecanisme independent ha de tenir capacitat suficient i independència per realitzar o encarregar informes pericials tècnics en relació amb els incidents investigats i entregar-los a l'autoritat judicial amb la finalitat d'aportar una opinió experta independent, sense que en cap cas la investigació del mecanisme entorpeixi la judicial en curs. Aquests informes també podran ser sol·licitats per l'autoritat judicial, en el marc del procés d'anàlisi i valoració tècnica del cas.

11

Entre les seves funcions, el mecanisme ha d'analitzar i avaluar l'impacte en la salut i en l'exercici de drets fonamentals de les eines i les armes d'ús policial que el Ministeri d'Interior pensi adquirir, així com de la seva pertinència i necessitat. Això sense perjudici de la responsabilitat de l'Estat de dur a terme una avaluació rigorosa abans d'aprovar-ne l'ús i adquirir

qualsevol arma, munició o equip connex. En aquest sentit, el mecanisme haurà d'emetre un informe sobre les eines i armes ja existents, i que es troben en ús, tenint en compte tota la informació tècnica, justificació operacional, les recomanacions del fabricant i les anàlisis de risc i exàmens independents realitzat pel mateix Ministeri. El Govern tindrà l'obligació de subministrar aquesta informació al mecanisme. Així mateix, de forma prèvia a la decisió d'adquirir qualsevol arma o eina, serà preceptiu un informe d'avaluació per part del mecanisme, que conclougi si és pertinent i necessària, si compleix amb els estàndards internacionals d'ús de la força i, si escau, quins són els límits que caldria establir per a la seva regulació.

12

El mecanisme podrà revisar i avaluar el contingut dels actuals protocols i procediments policials, amb el fi de pronunciar-se sobre la seva alineació amb els estàndards internacionals de drets humans i les recomanacions del fabricant d'una arma o eina, quan sigui el cas. En aquest sentit, podrà emetre recomanacions sobre l'ús i conveniència, i presentar propostes de millora a les administracions competents. De conformitat amb el punt 11, les administracions competents en matèria policial estaran obligades a facilitar tots els textos requerits.

13

A la vista dels estudis realitzats en l'exercici de les seves funcions, el mecanisme podrà sistematitzar els casos recollits, recomanar bones pràctiques, identificar patrons de conducta o actuacions recurrents que no s'adeqüin al codi deontològic o puguin ser vulneradores de drets. També tindrà un rol d'anàlisi en l'elaboració dels protocols d'ús de la força, així com dels informes elaborats per les respectives divisions d'affers interns, l'avaluació dels operatius poli-

cials i de les mesures adoptades per evitar l'ús de la força. A més, podrà proposar mesures correctores o preventives, dirigides a les autoritats competents en cada cas.

14

Anualment, el mecanisme elaborarà un informe de seguiment en què especificarà quantes mesures, quines i de quina manera s'han implementat. Aquest informe es presentarà al Congrés dels Diputats amb la finalitat de verificar, davant del poder legislatiu, el compliment del Govern i d'altres institucions dels compromisos adquirits en el mandat del mecanisme. De la mateixa manera, el mecanisme podrà dur a terme reunions multilaterals amb les diferents administracions competents, amb el fi de treballar l'acompliment de les mesures proposades. Ha d'establir-se per llei l'obligació de respondre per part de les institucions mencionades en els informes i resolucions del mecanisme, havent de justificar el compliment o incompliment d'aquestes. El mecanisme haurà de tenir la potestat de fer públic l'estat del compliment de les seves indicacions, més enllà de l'informe anual.

15

Els parlaments territorials de les comunitats autònomes del País Basc, Navarra i Catalunya, amb competències àmplies en matèria de seguretat i amb cossos policials propis, també hauran de dotar-se d'un òrgan extern i independent, que compleixi amb els requisits anteriorment exposats i que respongui a les particularitats de cada territori i cos policial. Si bé a Catalunya aquest òrgan encara s'ha de crear, en el cas basc haurà de fer-se una revisió de l'actual Comissió de Control i Transparència, mentre que en el cas de Navarra s'haurà d'assegurar que la creació del Comitè de Bones Pràctiques i Transparència (previst a la Llei foral de policies de Navarra) compleixi amb les disposicions aquí contingudes.

Foto: Bru Aguiló

BLOC 2

**Mecanismes interns
d'investigació i rendició
de comptes de les forces i
cossos de seguretat**

16

Que es revisin els mecanismes i funcionament de les unitats d'afers interns del conjunt de les FCS. És imprescindible que estiguin constituïdes per personal i agents formats adequadament en drets humans i que se'ls proveeixi un grau d'autonomia i de jerarquia major en relació amb la resta del cos, amb l'objectiu de garantir una tasca independent i diligent.

17

Que s'estableixi un protocol de col·laboració entre el Ministeri d'Interior i els òrgans judicials, amb la finalitat que informin les respectives unitats d'afers interns de les FCS sobre qualsevol investigació penal que afecti el personal funcionari encarregat de fer complir la llei en l'exercici de les seves funcions. De la mateixa forma, les unitats d'afers interns hauran de proporcionar tota la informació necessària al mecanisme extern i independent de monitoratge i anàlisi, una vegada sigui creat.

18

Que s'estableixi una via de denúncia de situacions de violència institucional específica per a la ciutadania i per a les entitats de defensa dels drets humans, que permeti actuar de manera adequada i amb la celeritat suficient perquè la prova es preservi. Aquesta via no ha de ser el mateix canal general que existeixi per denunciar altres situacions, d'acord amb les especificitats que rodegen aquest tipus de casuístiques. Aquestes denúncies també hauran de ser conegudes i tramitades, d'acord amb les seves competències, per part de l'Oficina Nacional per la Garantia dels Drets Humans

19

Que s'estableixi una metodologia transparent de treball i rendició de comptes directa per part dels mecanismes interns davant de les respectives cambres de representants, plens de l'ajuntament i defensories

del poble. A aquest efecte, que el director general de la Policia, el cap del cos i els responsables de les divisions d'Afers Interns elaborin informes anuals de les seves actuacions, que hagin de publicar amb les reserves de confidencialitat que siguin pertinents. Aquestes publicacions han d'incloure dades desagregades relatives als procediments interns iniciats per qualsevol conducta o pràctica de membres de les FCS en què s'hagin produït queixes sobre una possible vulneració de drets o pugui tractar-se de casos contra la integritat moral, mort, tortures, contra la llibertat sexual, lesions, ús excessiu de la força, discriminació i/o detenció il·legal. També han de recollir-se el nombre de queixes, denúncies, condemnes, sancions i tipologia de les sancions; el nombre de mesures cautelars adoptades i el resultat dels procediments disciplinaris, incloent-hi el nombre d'agents expulsats del cos com a resultat d'aquests fets, especificant les unitats a les quals pertanyien. Tot això, sense perjudici de la creació d'un mecanisme independent de monitoratge i anàlisi de les actuacions de les FCS.

20

Que s'estableixi un mecanisme de conservació automàtica de les imatges gravades a les comissaries per un període de sis mesos. És necessari garantir que en tots els espais en què es custodiï a persones detingudes o que siguin d'accés públic hi hagi video-vigilància, incloses les sales de ressenya i identificació, eliminant punts morts i zones sense visibilitat, al mateix temps que es respecti la intimitat de les persones privades de llibertat. Resulta especialment important que les sales on es realitzin escorcolls comptin amb gravació d'imatge i so. Així mateix, que es doti a tots els vehicles policials que traslladin a persones

detingudes amb un sistema de detecció, recollida i conservació d'imatges, incloses les furgonetes de les unitats antidisturbis, ja que a vegades s'utilitzen també per aquest tipus de trasllats. L'accés i la conservació de les imatges s'han de controlar per sistemes que garanteixin que no poden ser manipulades ni eliminades, remetent-les de manera íntegra al mecanisme independent si es tractés de casos inclosos en el seu mandat.

21

Que es dugui a terme una auditoria externa, realitzada per persones expertes i amb la participació d'entitats i organitzacions de drets humans, antiracistes i LGTBIQ+ per analitzar els mecanismes existents de selectivitat policial i discriminació sobre la base del perfil ètnic-racial i de gènere.

22

Que s'aprovi i s'implementi un protocol contra la discriminació ètnica-racial en les actuacions de les FCS, amb la finalitat que pràctiques com les identificacions per perfil ètnic-racial es prohibeixin i s'erradiquin.

23

Que s'incorporin eines d'actuació com els formularis de parada, identificació i registre, que incloguin la justificació clara i motivada de l'actuació, el resultat final d'aquesta, així com la condició ètnica-racial percebuda per l'agent i l'autopercebuda per la persona afectada, d'acord amb els principis de consentiment informat i confidencialitat, que serà necessari lliurar a la persona identificada i a la Secretaria d'Estat de Seguretat. Aquests formularis s'hauran d'elaborar amb la participació de la societat civil i els col·lectius de persones racialitzades.

24

Que s'elabori una memòria anual d'accés públic en què apareguin tots els resultats de manera territorialitzada i que permeti avaluar els canvis necessaris si aquests mostren resultats que evidencien que hi ha hagut selectivitat per perfil ètnic-racial.

25

Que la política de transparència dels cossos policials s'adapti als estàndards internacionals en la matèria, garantint que es publiquin els protocols d'ús de la força en l'extensió necessària per permetre que la ciutadania pugui conèixer i fiscalitzar-ne l'ús. La seguretat nacional no hauria de suposar una restricció general al coneixement de les actuacions de les FCS.

26

Que s'implementin els canvis necessaris en l'uniforme dels agents de les FCS que realitzin un ús intensiu de la força (antidisturbis) perquè el número d'identificació sigui fàcilment recordable i visible —tant per la tipografia, com per la numeració i mesura— des dels 360 graus: ha d'estar situat per davant i per darrere de les peces visibles i als laterals del casc.

27

Que hi hagi una revisió de totes les eines i armes d'ús policial en relació amb la seva adequació i respecte als estàndards internacionals de drets humans, retirant aquelles que no les compleixin. A la vegada, en el cas d'aquelles que se segueixin utilitzant, s'haurà de garantir la traçabilitat de l'ús, mitjançant la seriació dels projectils i l'elaboració d'informes complets quan s'utilitzin armes potencialment letals. Mentre no existeixi un mecanisme extern i independent que pugui assumir aquesta funció d'anàlisi, és necessari que això es debati a la Comissió d'Interior del Congrés, els respectius plens municipals i, si escau, a les respectives comissions parlamentàries de les comunitats autònomes amb competència en la matèria.

Per dur a terme aquests informes, el Ministeri d'Interior haurà de facilitar tota la informació tècnica de l'arma, incloent-hi les recomanacions del fabricant i les anàlisis o els exàmens independents realitzats pel mateix Ministeri.

Foto: Álvaro Minguito

BLOC 3

**Investigacions judicials
i atenció a les persones
afectades en el marc
d'actuacions policials**

28

Que es creï una fiscalia especialitzada en violència institucional que supervisi tots els processos que tinguin a veure amb qualsevol conducta o pràctica en el si de les FCS en què s'hagi produït una possible vulneració de drets. En especial, en casos de mort, conta la integritat moral i/o física, tortures, contra la llibertat sexual, lesions, ús excessiu de la força, discriminació i/o detenció il·legal, comeses pel personal funcionari encarregat de fer complir la llei. Així mateix, que intervingui en aquests processos de manera proactiva, defensant els drets de les persones que hagin sigut víctimes.

29

Que s'inclogui en la memòria anual de la Fiscalia General de l'Estat, dins del capítol "Qüestions d'interès amb tractament específic", informació sobre els procediments realitzats en matèria de tortura i altres tractes cruels, inhumans o degradants, i que es publiquin les dades comparatives detallades entre el nombre de denúncies formulades per víctimes de delictes relacionats amb la tortura i/o maltractaments (dins del Codi Penal espanyol, delictes de mort, tortura, i maltractes, delictes contra la integritat moral, violència sexual, lesions, detenció il·legal i omissió del deure de prevenir la tortura, comeses pel personal funcionari i per les autoritats públiques), i el nombre d'investigacions i/o procediments impulsades per la Fiscalia sobre els mateixos delictes. Igualment, que en aquest apartat s'incloguin les dades desagregades referents a la petició de l'aplicació de l'agreujant per motius de discriminació en relació amb els mencionats delictes.

30

Que es creï un torn d'ofici específic i gratuït sobre violència institucional, amb professionals especialitzats en l'àmbit, per atendre casos de mort, contra la integritat moral, tortures, contra la llibertat sexual,

lesions, ús excessiu de la força, discriminació i/o detenció il·legal comesos pel personal funcionari públic o qualsevol altra persona en l'exercici de funcions públiques, a instigació seva o amb el seu consentiment o aquiescència.

31

Que s'ofereixi formació específica a jutges/esses, fiscals i advocats/des de torn d'ofici i a altres operadors jurídics en matèria de drets humans, principis, normativa i estàndards internacionals sobre l'ús de la força i com garantir investigacions exhaustives i eficaçes, així com sobre el funcionament dels cossos policials i les actuacions del personal funcionari encarregat de fer complir la llei.

32

Que, d'acord amb les reiterades insistències de Nacions Unides elevades a l'Estat espanyol, el Govern central incorpori la definició explícita del delict de tortura contingut a la [Convenció contra la Tortura](#) i reconegui com a delict l'ús arbitrari o abús de la força, d'acord amb el que disposa el Principi 7 dels [Principis bàsics sobre l'ús de la força i d'armes de foc per al personal funcionari encarregat de fer complir la llei](#).

33

Que es respecti el dret internacional i la prohibició absoluta de la tortura mitjançant la no concessió d'indults a personal funcionari encarregat de fer complir la llei, condemnat per casos de mort, contra la integritat moral, tortures, contra la llibertat sexual, lesions, ús excessiu de la força, discriminació i/o detenció il·legal.

34

Que es modifiqui la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict, perquè contempli de manera específica la reparació a víctimes de mort, contra la integritat moral, tortures, contra la llibertat sexual, lesions, ús excessiu de la força, discriminació i/o detenció il·legal per part de personal funcionari encarregat de fer complir la llei, i estableixi l'obligatorietat de l'impuls processal d'ofici.

35

Que s'estableixi normativament i es doti pressupostàriament d'ajudes públiques específiques per a les víctimes de tortura i maltracta, garantint un mecanisme de sostenibilitat i independència econòmica per la rehabilitació integral i adaptada, en compliment de la [*Declaració sobre els principis fonamentals de justícia per les víctimes de delictes i de l'abús de poder.*](#)

36

Que s'estableixi un barem d'indemnització específic per a víctimes de tortura i maltractament, que contempli els danys físics i psíquics específics derivats d'aquest tipus d'agressions.

Descripció de les persones integrants de la Mesa d'Expertes

María Nieves Arrese Iriondo, doctora en Dret i professora del Departament de Dret Administratiu, Constitucional i Filosofia de la UPV/EHU. Co-directora del projecte “Policia, formes d'intervenció administrativa, seguretat ciutadana i drets fonamentals” de la UPV/EHU.

Anja Bienert, responsable sènior del Programa Policia i Drets Humans d'Amnistia Internacional Països Baixos, i referent en posicionaments globals d'Amnistia Internacional en matèria policial.

Daniel Canales Anzola, responsable d'investigació d'Amnistia Internacional Espanya, especialitzat en drets humans i justícia transicional.

Jorge del Cura Antón, va crear i presidir l'Associació contra la Tortura (ACT), que es va personar com a acusació popular en diferents procediments judicials com els casos sobre els Grups Antiterroristes d'Alliberament (GAL) o Lasa i Zabala. Integrant de la Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT).

Aina Estarellas Roca, metgessa forense, exdirectora de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya. Presidenta d'Irídia - Centre per la Defensa dels Drets Humans.

Cristina Fernández Bessa, doctora en Dret, professora de criminologia i investigadora postdoctoral (Ramón i Cajal) al grup ECRIM (Criminologia, Psicologia Jurídica i Justícia Penal al segle XXI) de la Universitat d'A Coruña. Membre del Comitè de Direcció de l'Acció COST CA17102 - Police Stops (POLSTOP) (2018-2022).

Rocío Fraga Sáenz, sociòloga especialitzada en metodologies qualitatives d'investigació social i investigació d'acció participativa. Graduada en Seguretat i Control de Riscos. Exerceix com a tècnica d'igualtat al sector privat i tècnica de suport a la investigació a la Universitat d'A Coruña, on col·labora en la investigació de polítiques públiques de seguretat. Va ser regidora d'igualtat i diversitat, amb competències en seguretat, en el període 2015-2019 a l'Ajuntament d'A Coruña.

Anais Franquesa Griso, advocada penalista, directora d'Irídía, especialitzada en litigació estratègica en vulneracions greus de drets humans com la tortura i el maltractament. Actualment és membre del Working Group on torture and other ill-treatment in the context of protests and other assemblies, creat en el marc de la United Against Torture Consortium (UATC).

Iñaki Lasagabaster Herrarte, catedràtic emèrit de dret administratiu de la UPV/EHU. Ha dirigit el Programa de Doctorat "Drets Fonamentals i Poders Públics" i el Màster de Drets Humans i Poders Públics. Va ser membre de la Comissió Arbitral del País Basc i director de l'obra Comentari al Conveni Europeu de Drets Humans (4ª edició). Actualment codirigeix el projecte "Policia, formes d'intervenció administrativa, seguretat ciutadana i drets fonamentals" de la UPV/EHU.

Sara López Martín, advocada especialitzada en repressió i tortura, responsable de l'àrea jurídica del Centre Sir[a] i membre de la Comissió Legal Sol.

David Martín Abánades, inspector de la Policia Local de Fuenlabrada (Madrid). Va ser l'encarregat de desplegar el pilot del Programa per a la Identificació Policial Eficax (PIPE). És autor del manual del Consell d'Europa sobre policia de proximitat, elaborat en el marc del Programa de ciutats interculturals.

Ignacio Fernández Soto, jutge de l'Audiència Provincial de Madrid. Secció núm. 30 Penal. Membre de Jutges per la Democràcia.

Matthew McEvoy, investigador. Dirigeix el treball d'Omega Research Foundation a Amèrica Llatina. La seva tasca inclou la formació i l'assistència tècnica per documentar i litigar sobre l'ús de la força, incloses les armes "menys letals", la investigació de la normativa sobre l'ús de la força i la documentació dels equips policials utilitzats en context de reunió i manifestació.

Benito Morentín Campillo, metge forense titular de l'Institut Basc de Medicina Legal i cap del Servei de Patologia Forense de Bizkaia. Membre de la Comissió de Valoració de reconeixement i reparació de víctimes de vulneracions de drets humans del Govern Basc.

Youssef M. Ouled, periodista i investigador sobre racisme. Encarregat de l'àrea antidiscriminació a Rights International Spain. Coordinador d'AlgoRace, entitat que analitza l'impacte de la IA a les poblacions racialitzades.

Laura Pego Otero, doctora en Dret, investigadora de l'Institut Basc de Criminologia i professora de Dret Penal i Victimologia a la Universitat del País Basc. Directora de l'informe Investigació sobre la tortura i altres maltractaments a Navarra des de 1979 fins a l'actualitat.

Pau Pérez Sales, doctor en Psiquiatria, fundador i coordinador del Grup d'Acció Comunitària - Centre de Recursos en Salut Mental i Drets Humans. Director clínic del Centre Sir[a] d'Atenció a Víctimes de Maltracta i Tortura. Editor en cap de

la revista *Torture Journal*. Perit en tribunals nacionals i internacionals per a víctimes de maltractament i tortura (des de 1966).

Amadeu Recasens Brunet, doctor en dret i criminologia. Va ser director de l'Escola de Policia de Catalunya i del Gabinet d'Estudis i Prospectiva de la Secretaria d'Estat d'Interior del Ministeri de Justícia i Interior. Ha assessorat en matèria de seguretat a organismes de Nacions Unides, la Unió Europea i el Consell d'Europa, i fou un dels redactors del Codi d'Ètica de la Policia. Va ser comissionat de seguretat de l'Ajuntament de Barcelona (2015-2019) i membre del Comitè Permanent d'Assumptes Ètics d'INTERPOL.

Foto: Borja Lo

iridia.cat | novact.org